

บทความวิจัย

ต้นทุนชีวิตและคุณภาพชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นจังหวัด
สงขลา

อุษณีษ์ เพชรรัชตะชาติ* กาญจน์สุนภัส บาลทิพย์** ศิริวรรณ พิริยคุณธร***

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต้นทุนชีวิตและคุณภาพชีวิตของนักเรียนในจังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในจังหวัดสงขลา ที่อยู่ในเขตและนอกเขตเทศบาล ประกอบด้วย โรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญ จำนวน 20 โรงเรียน โรงเรียนสอนศาสนา/ควบคูวิชาสามัญศึกษา จำนวน 20 โรงเรียน โรงเรียนเอกชน จำนวน 10 โรงเรียน จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 629 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกำหนดความน่าจะเป็นให้เป็นสัดส่วนกับขนาด (probability proportional to size) และเลือกตัวอย่างด้วยการจับฉลากแบบไม่คืนที่ (sampling without replacement) เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบสำรวจต้นทุนชีวิตของเยาวชนไทย และแบบวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีอายุเฉลี่ย 14.10 ปี นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 77.42 อาศัยอยู่ร่วมกับบิดามารดา ร้อยละ 61.21 ตั้งบ้านเรือนอยู่ในเขตเมือง/เขตเทศบาล ร้อยละ 71.70 เรียนในโรงเรียนเอกชน ร้อยละ 47.60 ผลการเรียนในภาคการศึกษาที่ผ่านมา ร้อยละ 56 ได้เกรดเฉลี่ยในระดับ 3.01 - 4.00 ปัจจัยเสี่ยงที่พบมากที่สุดใกล้เคียงกัน คือ การเล่นเกมคอมพิวเตอร์ ร้อยละ 67.70 และการขับขี่รถมอเตอร์ไซด์ ร้อยละ 66.70 ส่วนที่พบบ้าง คือ การใช้สารเสพติด และการมีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 7.40 และ 2.00 ตามลำดับ พลังต้นทุนชีวิตผ่านเกณฑ์ระดับปานกลาง 3 ด้าน และไม่ผ่าน 1 ด้าน โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเรียงตามลำดับรายด้าน คือ พลังครอบครัว พลังตัวตน พลังสร้างปัญญา พลังเพื่อนและกิจกรรม และพลังชุมชน คิดเป็นร้อยละ 69.80, 63.70, 62.32, 61.40 และ 56.36 ตามลำดับ คะแนนรายข้อจากจำนวน 48 ข้อ ผ่านเกณฑ์ระดับปานกลางถึงดี ร้อยละ 62.50 และไม่ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 37.50 ต้นทุนชีวิตที่อ่อนแอที่สุด 5 ลำดับแรก อยู่ในด้านพลังชุมชน 3 ข้อ และด้านพลังสร้างปัญญา 2 ข้อ ส่วนคุณภาพชีวิตโดยรวมและรายด้านทั้งด้านสุขภาพกาย จิตใจ สัมพันธภาพทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด

* รองศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
ผู้เขียนหลัก: usanee.pa@psu.ac.th

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงเรียน ครอบครัว และชุมชน ได้แก่ การสนับสนุนพลังชุมชน และพลังปัญญาแก่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการสนับสนุนให้แสดงออกถึงความสามารถของตนเอง การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และการมีจิตอาสา ซึ่งการสนับสนุนด้วยกิจกรรมดังกล่าว ช่วยให้นักเรียนมีภูมิคุ้มกันในตนเอง มีความมั่นใจในตนเอง เพิ่มต้นทุนชีวิต และลดพฤติกรรมเสี่ยงได้

คำสำคัญ: ต้นทุนชีวิต; คุณภาพชีวิต; นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

ความเป็นมาของปัญหา

วัยรุ่น เป็นช่วงเชื่อมต่อระหว่างความเป็นเด็กและผู้ใหญ่ แบ่งได้เป็น 3 ระยะ ได้แก่ วัยรุ่นตอนต้น อายุประมาณ 10 - 13 ปี วัยรุ่นตอนกลาง อายุประมาณ 14 - 16 ปี และวัยรุ่นตอนปลาย อายุประมาณ 17 - 19 ปี เป็นช่วงวัยที่ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม¹ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมีความสัมพันธ์ และเกี่ยวข้องกับกระบวนการทางสังคมวัฒนธรรม การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวที่ถ่ายทอดประสบการณ์จากรุ่นสู่รุ่น ปัจจัยด้านชีวภาพ และบทบาททางสังคม² จากการศึกษาของ Ruangkanchanaset³ ได้แบ่งปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงในกลุ่มวัยรุ่น ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ปัจจัยเสี่ยงที่เกิดจากตัววัยรุ่นเอง เช่น การสูบบุหรี่ การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ การติดเกมคอมพิวเตอร์ ปัจจัยเสี่ยงทางด้านครอบครัว มักพบในวัยรุ่นที่ครอบครัวแตกแยก ฐานะยากจน ความสัมพันธ์กับพ่อแม่ไม่ดี พ่อแม่มีประวัติติดสารเสพติด และปัจจัยเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับภาวะแวดล้อมและสังคม ได้แก่ การคบเพื่อนที่มีปัญหา การไม่มีที่ปรึกษาเมื่อมีความรู้สึกเป็นทุกข์

พฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นมีความหลากหลาย และมีแนวโน้มที่รุนแรงขึ้น ตามรายงานการสำรวจของกระทรวงสาธารณสุข พบว่า ในปี พ.ศ. 2554 วัยรุ่นช่วงอายุ 15 - 24 ปี ดื่มแอลกอฮอล์ถึง ร้อยละ 23.70 และมีสัดส่วนการดื่มหนักกว่ากลุ่มอื่นๆ สูบบุหรี่ ร้อยละ 22.40 อายุเฉลี่ยที่เริ่มสูบบุหรี่คือ 15.30 ปี อายุเฉลี่ยของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกน้อยกว่า 15 - 16 ปี ใน พ.ศ. 2545 - 2552 เป็นอายุ 12 - 15 ปี ใน พ.ศ. 2554 และพบการตั้งครรภ์ของวัยรุ่นไทยในช่วง 14 ปีที่ผ่านมา เพิ่มสูงขึ้น 1.4 เท่า จาก 36 ต่อพันประชากร ใน พ.ศ. 2540 เป็น 51.20 ต่อพันประชากร ใน พ.ศ. 2556 มีแม่อายุต่ำกว่า 20 ปี 133,176 คน หรือร้อยละ 16.60 ของแม่ทุกกลุ่มอายุ พบวัยรุ่นทำแท้งปีละ 300,000 คน และมีเด็กกำพร้าถูกทอดทิ้ง 88,730 คน และอัตราโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นและเยาวชนอายุ 15 - 24 ปี เพิ่มสูงขึ้นเกือบ 2 เท่า จาก 46.20 ต่อแสนประชากร ใน พ.ศ. 2547 เป็น 95 ต่อแสนประชากร ในพ.ศ. 2556⁴ สัดส่วนการใช้อินเทอร์เน็ตของกลุ่มวัยรุ่นก็สูงกว่ากลุ่มอื่นๆ เฉพาะการสนทนาออนไลน์ (chat) ที่เพิ่มขึ้นเกือบ 10 เท่า จากร้อยละ 1.60 ใน พ.ศ. 2551 เป็นร้อยละ 13.80 ใน พ.ศ. 2553⁵

ปัญหาที่แฝงตัวมากับพฤติกรรมเสี่ยงเหล่านี้ หากวัยรุ่นไม่มีความเข้มแข็งพอที่จะจัดการได้ ย่อมนำไปสู่ทางออกที่ไม่พึงปรารถนา ข้อมูลข้างต้นถือเป็นสัญญาณเตือนที่ต้องหันมาให้ความสำคัญกับการดูแลและส่งเสริมสุขภาพของวัยรุ่นให้มากขึ้นเพื่อส่งเสริมสุขภาพดี ให้วัยรุ่นเติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพต่อไป การที่จะเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับวัยรุ่น สามารถทำได้ตั้งแต่แรกเกิดจนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ทั้งเสริมสร้างให้เกิดขึ้นภายในตัวเด็กเอง และสนับสนุนผ่านสิ่งแวดล้อมรอบข้าง มุ่งผลให้เด็กและเยาวชนเติบโตอย่างเข้มแข็ง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไป⁶ กลุ่มวิจัยจึงนำแบบสำรวจต้นทุนชีวิต 5 พลัง รวม 48 ข้อ ประกอบด้วยพลังตัวตน พลังครอบครัว พลังสร้างปัญญา พลังเพื่อนและกิจกรรม และพลังชุมชน ของสถาบันแห่งชาติ เพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)⁶ และแบบวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก (The World Health Organization Quality of Life)

Life's Assets and Quality of Life of Thai Junior High School Adolescent, Songkhla Province

Usanee Petchruschatachart* Karnsunaphat Balhip** Siriwan Piriyakootorn***

Abstract

This descriptive research aimed to study the life assets and quality of life of Thai junior high school adolescents in Songkhla province. The sample of 629 Thai junior high school adolescents was randomly selected by probability sampling without replacement from 20 general schools, 20 mixed general and religious schools, and 10 private schools. The research instruments included personal data, Life's asset questionnaire, and WHOQOL-BREF-THAI. The data were analyzed by using analysis of frequency, percentage, mean and standard deviation.

The results revealed that the mean of ages was 14.10 years. 77.42% were Buddhist, 61.21% lived with parents, 71.70% of their homes were located in the rural areas, and 47.60% studied in private schools. The average GPA of 56% students in the last semester was 3.01-4.00. The highest risk behaviors amongst Thai junior high school adolescents were play computer game 67.70% and ride motorcycle 66.70%. The occasional risk behaviors were drug abuse 7.40% and sexual intercourse 2.00%. The total scores of life's assets that Thai junior high school adolescents passed at the level of moderate was 3 items and failed was 1 item. The average scores of life's assets list from high to low were family power 69.80%, self-power 63.70%, wisdom power 62.32%, peer power 61.40% and activity power 56.36%. The scores of life's assets of each items from 48 items passed in the level of moderate to good was 62.50 % and failed 37.50%. The five lowest scores of life's assets were three items from community power and two items from wisdom power. The total score of WHOQOL-BREF-THAI amongst junior high school adolescents was at the moderate level.

* Associate Professor, Faculty of Nursing, Prince of Songkla University, Songkhla, Thailand. Corresponding author: usanee.pa@psu.ac.th

** Assistant Professor, Ph.D., Faculty of Nursing, Prince of Songkla University, Songkhla, Thailand.

*** Assistant Professor, Faculty of Nursing, Prince of Songkla University, Songkhla, Thailand.

The suggestions and implications are for stakeholders including the school, family, and community. They should promote the power of community and wisdom power of Thai junior high school adolescents by encouraging them to display their talent, share their experience, and be altruistic. Through these activities, they will be able to gain self-immunity and confidence, increase life's assets and quality, and decrease risky behavior.

Keywords: life's assets; quality of life; junior high school adolescent